

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет
«Одеська юридична академія»
ГО «Південно-український центр гендерних проблем»

**«СУЧАСНІ ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ:
ГЛОБАЛЬНИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІРИ»**

**«MODERN POLITICAL PROCESSES: GLOBAL AND
NATIONAL DIMENSIONS»**

МАТЕРІАЛИ IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ
6 – 7 березня 2025 р.

м. Одеса

УДК 323.2+327(043.2)

За загальною редакцією президента Національного університету «Одеська юридична академія», доктора юридичних наук, професора, академіка Національної академії правових наук України, академіка Національної академії педагогічних наук України **С.В. Ківалова**.

Сучасні політичні процеси: глобальний та національний виміри: матеріали IV Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Одеса, 6-7 березня 2025 р.) /за заг. ред. С. В. Ківалова. Одеса, 2025. 224 с.

Modern political processes: global and national dimensions : proceedings of the 4th International scientific and practical internet conference (Odesa, March 6-7, 2025) / Ed. S.V. Kivalov. Odesa, 2025. 224 p.

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції.

ЗМІСТ:

I СЕКЦІЯ: МЕТОДОЛОГІЧНІ ПАРАДИГМИ І КОНЦЕПТИ ПОЛІТИЧНОЇ І ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ: ЕВОЛЮЦІЯ ТА СУЧАСНИЙ СТАН

Ovcharenko S. (Switzerland, Geneva) The Crisis of the Humanitarian Foundations of UN Political Activity	8
Скрипнюк О. (Київ) Авторитарний політичний режим у парадигмі конституціоналізму	13
Вітман К., Дудченко В. (Одеса) Законодавче регулювання етнонаціональної політики Франції	18
Мамонтова Е. (Одеса) Фірмовий стиль як складова візуальної політики держави	22
Балан С. (Київ) Інформаційна держава у світлі сучасних викликів	26
Кормич А., Косов О. (Одеса) Просування обізнаності суспільства щодо цифровізації управління інструментами публічного дискурсу	29
Бринюк К. (Одеса) Гендерні виміри управлінської комунікації: наслідки бінарного підходу в політичному дискурсі (на прикладі політики Д. Трампа).....	32
Кравець Г. (Одеса) Політична наука та цифрова епоха: нові парадигми в аналізі політичних процесів.....	35
Поляков А. (Одеса) Рецепція поняття постколоніалізму в українській науковій літературі	39
Гордієнко М. (Яготин) Соціальні девіації влади в алгоритмі інформаційної доби.....	44
Маїлунц А. (Одеса) Тлумачення міжнародних звичаїв міжнародними судами з посиланням на принцип необхідності.....	51
Саліхов А. (Одеса) Європейська інтеграція України: вплив на стратегії та результати Президентських виборчих кампаній	55

II СЕКЦІЯ: БАГАТОРІВНЕВЕ УПРАВЛІННЯ ТРАНСФОРМАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ

Dvornichenko D., (United Kingdom, Oxford) Women's Participation in Politics in Georgia, Moldova, and Ukraine	60
Наумкіна С., Уцеховський М. (Одеса) Сучасний інститут громадянського любіювання в Україні	66
Краснопольська Т., Железков А. (Одеса) Досвід та сучасні кейси олігархічного впливу на політичні інститути.....	69

Європейська інтеграція України: вплив на стратегії та результати президентських виборчих кампаній

З моменту проголошення незалежності України в 1991 році питання вибору зовнішньополітичного вектору завжди було одним із головних факторів, що визначав внутрішню політику країни. Політичні кризи, зокрема Майдани 2004 і 2014 років, значною мірою були зумовлені саме розбіжностями у виборі міжнародного курсу України. Вони яскраво продемонстрували, як питання зовнішньої політики можуть ставати визначальними для внутрішньополітичних процесів і мати суттєвий вплив на результат виборчих кампаній.

Європейський вибір як шлях самовизначення української нації, підтверджений героїчним спротивом громадян під час російського вторгнення, став вирішальним чинником, який засвідчив незворотність та безальтернативність незалежності України. Він також остаточно унеможливив повернення до колоніальної політики, яку росія історично намагалася здійснювати щодо України.

Беручи до уваги незворотність європейського вибору українців, важливо проаналізувати, як європейська інтеграція впливала на політичні процеси, зокрема на виборчі кампанії та діяльність політичних партій, протягом усіх років сучасної незалежності України. Ґрунтуючись на аналізі цього досвіду, можна зробити прогнози щодо майбутнього впливу євроінтеграції на електоральні кампанії, а також оцінити ймовірні зміни в політичному ландшафті країни.

З моменту проголошення незалежності України в 1991 році в суспільстві розпочалися активні дискусії щодо стратегічного геополітичного вибору між умовним Заходом і Сходом. Цей вибір зводився до дилеми: рух у напрямку європейської інтеграції та співпраці з НАТО чи поглиблення взаємодії з

Російською Федерацією в різних форматах. Антагоністичний характер цих альтернатив формував політичний дискурс, що активно використовувався для мобілізації цільових аудиторій різними політичними силами.

У політичних реаліях України навіть президенти не завжди відігравали роль об'єднувачів суспільства, часто стаючи учасниками подібних шаблонних дискусій. Питання європейської інтеграції суттєво впливало на формування програм політичних партій. Наприклад, Президент України Петро Порошенко підкреслив важливість цього вектору, назвавши свою політичну силу «Європейська Солідарність». Таким чином, європейський вибір став не лише питанням зовнішньої політики, а й ключовим фактором внутрішньополітичного процесу.

Ще на початку незалежності проєвропейська риторика політичних лідерів стала визначальним фактором у консолідації громадської підтримки ідеї самостійності України. У своїх виступах вони акцентували увагу на необхідності повернення України до спільноти демократичних націй, де свобода, верховенство права та людська гідність є пріоритетами. Заклики будувати «європейську Україну» протиставлялися радянському тоталітаризму, що асоціювався з репресіями, економічною стагнацією та обмеженням перспектив розвитку. Проєвропейський курс подавався як стратегічний вибір, спрямований на досягнення справедливості, добробуту та міжнародного визнання.

Політичні лідери, зокрема кандидати в президенти України на виборах 1991 року Леонід Кравчук та В'ячеслав Чорновіл, активно використовували проєвропейську риторичку, наголошуючи на тому, що незалежність відкриє шлях до міжнародного визнання України як європейської держави. Їхні меседжі підкреслювали історичний і культурний зв'язок України з європейською цивілізацією та наголошували на необхідності утвердити демократичні принципи, подолавши спадок радянської системи.

На президентських виборах 2004 року в Україні проєвропейська риторика стала центральним елементом політичних програм та заяв, зокрема серед

кандидатів, які позиціонували себе як прихильники реформ і демократизації. Основні акценти цієї риторики стосувалися боротьби за демократію, захисту прав людини, економічної інтеграції до ЄС і відмови від авторитарних практик, пов'язаних із російським впливом. Віктор Ющенко, кандидат від демократичних сил і лідер опозиції, побудував свою передвиборчу програму на чітко проєвропейському курсі. Програма кандидата в Президенти В. Ющенка розпочинається словами: «Я бачу Україну справедливою і заможною європейською державою» (1), що відображало прагнення суспільства до адаптації європейських стандартів у політичній та правовій сферах.

В той же час, під виборчих перегонів 2004 року, Віктор Янукович, кандидат від влади, зосереджувався на зміцненні економічних і політичних зв'язків із Росією, його кампанія також використовувала європейську риторику, але у більш прагматичному ключі. «Зовнішня політика, участь України у світових та регіональних інтеграційних процесах, євроінтеграційний поступ, співробітництво з Російською Федерацією та іншими державами, які є нашими традиційними партнерами, будуть поглиблені, Підпорядковані національним інтересам, зміцненню нашої держави» (2). В. Янукович вважав, що Україна може інтегруватися до ЄС, не пориваючи із стратегічними зв'язками з Росією. Він апелював до прагматичного вибору українців, обіцяючи поєднати економічну співпрацю з Європою та пострадянськими державами для забезпечення економічного зростання.

У 2004 році українці зробили не той вибір, на який очікував В.Янукович, Помаранчева революція, що спалахнула на тлі масових протестів проти фальсифікації виборів, стала переломним моментом в історії України. Європейські цінності, такі як демократія та верховенство права, стали рушійною силою громадянського суспільства, висунувши на передній план прагнення до євроінтеграції. Однак, незважаючи на значну підтримку з боку ЄС та проголошення прозахідного курсу переможцями виборів – командою В. Ющенко, процес наближення до Європейського Союзу виявився тривалим і суперечливим. Хоча вибори 2004 року закріпили європейський вектор у

зовнішній політиці України, реальні зміни відбувалися повільніше, ніж очікувалося, що зумовило розчарування значної частини суспільства та викликало дискусії щодо ефективності обраних стратегій.

Президентські вибори 2015 року продемонстрували непохитність євроінтеграційного курсу українського суспільства.

Підписання політичної частини Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом 21 березня 2014 року стало ключовим етапом у підтвердженні європейського курсу України. Ця подія затвердила стратегічний вибір країни, остаточно дистанціюючи її від пострадянського простору. Угода про асоціацію стала чіткою відповіддю на агресивні дії Росії, яка намагалася зберегти свій вплив на Україну. Це рішення нашої держави значно вплинуло на її подальший політичний і економічний розвиток, посиливши співпрацю з ЄС та водночас загостривши відносини з Росією. Підписання Угоди стало одним із ключових чинників, що спровокували російську агресію, яка розпочалася з анексії Криму та військових дій на Донбасі.

11 червня 2017 року набув чинності безвізовий режим між Україною та Європейським Союзом для короткотермінових подорожей. Це стало визначним досягненням, яке підсумувало багаторічні зусилля української влади, громадянського суспільства та підтримку європейських партнерів. Безвізовий режим відкрив нові можливості для мільйонів українців, полегшивши подорожі до країн ЄС для навчання, роботи, культурного обміну та туризму. Це рішення також символізувало довіру Європейського Союзу до України як надійного партнера, підтверджуючи її поступове наближення до європейських стандартів та цінностей.

23 червня 2022 року стало переломним моментом в історії України та її євроінтеграційних прагнень. Лідери 27 країн-членів Європейського Союзу на саміті в Брюсселі ухвалили безпрецедентне рішення – надати Україні статус кандидата на членство в ЄС. Ця подія закріпила європейський вибір України на офіційному рівні та стала важливим сигналом підтримки українського народу в умовах війни. Отримання статусу кандидата започаткувало процес переговорів

про вступ, відкриваючи шлях до подальшого інтеграційного руху, економічних реформ і адаптації до стандартів ЄС. Це рішення стало не лише політичним, а й символічним актом солідарності з Україною у її боротьбі за свободу та демократичні цінності.

Список використаних джерел:

1. Ющенко В. Передвиборча програма. 2004 URL:
<http://www.golos.com.ua/article/231803>
2. Янукович В. Передвиборча програма 2004. URL:
<https://www.pravda.com.ua/news/2004/07/12/3001102/>